

Mâtürîdî'nin Te'vilât'ında Kaynağı Tespit Edilemediği Söylenen Bazı Mevkûf Rivayetler Üzerine Bir Değerlendirme

Erkan Önder

 <https://orcid.org/0000-0002-6496-5252> | eonnder34@hotmail.com

Doktora Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hadis Anabilim Dalı,
Bursa, Türkiye

Öz

İmam Mâtürîdî'nin Te'vilâtü'l-Kur'ân isimli tefsirinin Bekir Topaloğlu'nun ilmi kontrolünde yapılan tahkikinde, eserde yer alan bazı mevkûf rivayetlerin kaynağının tespit edilemediği vurgulanmıştır. Bu rivayetlerin bir kısmının da aynı lafızlarla değil de farklı lafızlarla kaynaklarda yer aldığı belirtilmiştir. Mâtürîdînin mezkûr rivayetlerden bazılarını âyetlerin tefsirinde delil olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu sebeple bu bildiride kaynağı tespit edilemediği söylenen rivayetlerin aslının gerçekten olup olmadığı iddiası konu edinilecektir. Mâtürîdî eserinde âyetleri tefsir ederken dirayetin yanı sıra rivayet yöntemini de kullanmıştır. Sahabeden naklettiği pek çok rivayeti âyetlerin tefsirine dayanak kılmıştır. Bu rivayetlerin çok farklı konulara binaen aktarıldığı görülmüştür. Mâtürîdî yer yer aktardığı rivayetler üzerine kendi görüşünü de beyan etmiştir. Bundan dolayı çoğunlukla delil olarak nakledilmiş olan bu rivayetlerin kaynak değeri ve kullanım keyfiyeti oldukça önemlidir. Bu çalışmada öncelikle kaynağı tespit edilemediği söylenen rivayetlerden bazılarının kaynak araştırması yapılacaktır. Bu bağlamda kaynağı tespit edilen bazı rivayetler zikredilmiştir. Bazı örnekler ortaya konmak suretiyle Mâtürîdî'nin bu rivayetleri kullanım keyfiyeti ortaya konmuştur. Bu çalışma ile tahkikin bazı boşluklarının doldurulması ve bu sayede alana katkı sağlanması hedeflenmektedir. Öncelikle kaynağı tespit edilemediği söylenen mevkûf rivayetlerden bazılarının kaynak taraması yapılmıştır. Daha sonra kaynağı tespit edilenler belirtilmiştir. Ardından kaynağı tespit edilemeyen fakat benzer lafızlarla kaynaklarda geçen rivayetlerin tespiti yapılmıştır. Böylece rivayet farklılıklarına dikkat çekilmiştir. Bu çalışmayı yaparken eserinde pek çok mevkûf rivayeti nakleden İbn Ebî Şeybe'nin Musannef'i taranmış ve ardından başta Taberî'nin Camiu'l-beyân isimli eseri olmak üzere rivayet müktesebatını ortaya koyan ilgili kaynaklar incelenmiştir. İmam Mâtürîdî'nin naklettiği pek çok rivayetin İbn Abbas'a nispet edildiği görülmüştür. Bu rivayetlerin bir kısmının kaynağına ulaşıldığı gibi bir kısmının kaynağına tahkikte söylendiği üzere ulaşılamamıştır. Ayrıca kaynağı tespit edilemeyen rivayetlerin çoğunun kıraatler ile alakalı olduğu tespit edilmiştir. Araştırma konusu olan bazı rivayetlerden hareketle Mâtürîdînin mana ile rivayette bulunmuş olabileceğine dair birtakım veriler elde edilmiştir. Bazı rivayetlerin ise tam aksi şekilde kaynaklarda yer aldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda Mâtürîdî'nin eserinde yer verdiği rivayetlerin gerek konu çeşitliliği açısından gerekse rivayet keyfiyeti bakımından

oldukça zengin olduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda Mâtürîdî'nin eseri üzerine rivayetleri konu alan yeni çalışmaların yapılması mümkün görünmektedir.

Anahtar Kelimeler

Hadis, Rivayet, Mâtürîdî, Te'vîlât'ı'l-Kur'ân, Mevkûf Hadis.

Etik Beyan	Bu çalışma, 1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan “Mâtürîdî'nin Te'vîlât'ında Kaynağı Tespit Edilemediği Söylenen Bazı Mevkûf Rivayetler Üzerine Bir Değerlendirme” adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	18.08.2021
Kabul Tarihi	20.08.2021
Yayın Tarihi	29.08.2021
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat
Araştırma Alanı	Bildiriler, Hadis
Sempozyum	:
Adı	1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/27
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 28-29 Ağustos 2021
Sponsor	Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	4. Oturum - 28 Ağustos 2021 Cumartesi 18:00 - 20:00
Telif Hakkı	© 2021 Erkan Önder. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Önder, Erkan. “Mâtürîdî'nin Te'vîlât'ında Kaynağı Tespit Edilemediği Söylenen Bazı Mevkûf Rivayetler Üzerine Bir Değerlendirme”. 1. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 77-80. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2021. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.8

A Review on Some Mawqûf Narratives in Mâtürîdî's Ta'wîlât

Erkan Önder

 <https://orcid.org/0000-0002-6496-5252> | eonnder34@hotmail.com

PhD Student, Uludağ University Graduate School of Social Sciences, Department of Hadith,
Bursa, Turkey

Abstract

It was emphasized that the source of some mawqûf narratives in the work could not be identified in the scrutiny of Imam Mâtürîdî's interpretation called Ta'wîlât al-Qur'ân, which was carried out under the scientific control of Bekir Topaloğlu. It has been shown that some of these narrations take place in the sources with different words. It is seen that Mâtürîdî used some of the mawqûf narratives as evidence in the interpretation of the verses. For this reason, this article will discuss whether the originals of the narratives that are said to be not proved are authentic. While interpreting the verses in his work, Mâtürîdî used the method of narration as well as detailed/inductive commentary. He based many of the narrations he narrated from the Companions for the interpretation of the verses. It has been seen that these narrations were transferred based on very different subjects. In some parts, Mâtürîdî also expressed his own opinion on the narrations he narrated. Therefore, the source value, and circumstance of these narrations, which are mainly transmitted as evidence, are significant. Primarily, the sources of some of the rumors that are unidentified will be investigated in this study. In this context, some rumors whose origin has been identified are mentioned. By presenting some examples, the arbitrariness of the use of these rumors of Mâtürîdî was revealed. This study, it is aimed to fill in some of the gaps of the scrutiny, and thus contribute to the field. At first, some of the mawqûf narratives, whose source could not be identified, were searched for a source. Afterward, those whose source was identified are shown. Later on, the narrations that are unsourced but mentioned in the sources in similar wordings were determined. Thus, the differences in the narrative were noted. In this study; Ibn Abî Shaybah's Musannaf, which conveyed many mawqûf narratives in his work, was scanned, and then the relevant sources revealing the narrative acquis, especially Tabarî's Jami' al-bayân, were examined. It has been observed that many of the narratives conveyed by Imam Mâtürîdî were attributed to Ibn Abbas. Although the source of some of these narratives has been found, the source of some of them has not been found as stated in the scrutiny. In addition, it was seen that most of the narrations whose source could not be determined were related to the recitations. Based on some of the narratives that are the subject of the research, some data have been obtained that Mâtürîdî may have narrated with riwayat bi al-ma'na. It has been seen that some narratives take place in the sources in the opposite way. In this context, it is understood that the narratives contained in Mâtürîdî's work are very rich both in terms

of subject diversity, and in terms of narrative circumstance. In this context, it seems possible to conduct new studies on the narrations on Māturīdī's work.

Keywords

Hadith, Narrative, Māturīdī, Ta'wīlāt al-Qur'ān, Mawqūf Hadith.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled "A Review on Some Mawqūf Narratives in Māturīdī's Ta'wīlāt" presented at the 1st Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2021-08-18
Accepted	2021-08-20
Published	2021-08-29
Category	Art & Humanities, Religion & Theology
Research Area	Symposium Proceeding, Hadith
Conference	:
Title	The 1st Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/27
Location & Date	Online - August 28-29, 2021
Sponsor	Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 4 - August 28, 2021, Saturday 18:00 - 20:00
Copyright	© 2021 Erkan Önder. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Önder, Erkan. "A Review on Some Mawqūf Narratives in Māturīdī's Ta'wīlāt". The 1st Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts. <i>ed. Abdullah Demir</i> . 77-80. Ankara: Oku Okut Press, 2021. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.8